

**HORATII TVRSELLINI || ROMANI || E SOCIETATE IESV ||
LAVRETANAЕ HISTORIAE || LIBRI QVINQVE. ||**

Torsellini, Orazio

Romae, 1597

Cap. 15. Domus Lauretanæ hospitalitas, eleemosynæque.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64112](#)

*Domus Lauretanæ hospitalitas, eleemosynaq.
Cap. XV.*

Hospitalitas
Domus Lau-
ter.

NE C Saxatellus templo, oppido, vijs ornandis inten-
tus, caritatis, benignitatisque Christianæ munia in-
termisit. Centenos primo, inde ducenos, sape etiam tre-
cenos, eoque amplius pauperes peregrinos hospitio exce-
ptos, haud sane maligne alebat quotidie. Et quoniā vetus
Xenodochium viris erat attributum; crescente in dies fe-
minarum quoque multitudine, nouum mulieribus hospi-
tium exstruxit, instruxitque. Honestiores etiam paupe-
rum, quos à petenda propalam stipe retardabat pudor, oc-
cultā iuuabat ope. Principes quoq. viros humaniter & que
liberaliterque tractabat. Lauretanam Virginem omnium
gentium, omnium ferme ordinum hospitam diceres. Haud
facile alias apparuit magis diuina prouidentia in humana
iuanda benignitate. Eleemosynarum, votiu&que pecu-
niæ tanta vis exstitit, vt ad tot, tantaque pietatis, Christia-
næque benignitatis opera non suppterent solum, sed etiā
superarent. Adeo res familiaris Dei causa erogata, diuina
quadam vi cumulatior redit. Itaque Saxatellus œcono-
mus vnicus ad augendam rem Lauretanam versus, ex pe-
cunia, quæ supererat (quo benignitatis fons perennis fo-
ret) luculenta sane, ac frugifera coemit prædia. In agro
Recinetensi Montem Vrsum à Comite Bonarello aureo-
rum millibus decem, totidem Turcionem in Auximano,
alios porrò fundos in agro Castri Ficardi, egregium præ-
diū (Aquauiam appellant) duobus aureorum milli-
bus, & ducentis. Vineas tribus millibus. Et prata, ac sal-
tus, ne vacua, & otiosa forent, armentis boum, equa-
rum, bubalorum, gregibus onium, caprarum, aliorumque
pecorum impleuit. Quibus ex rebus cum alię commodita-
tes plurime, tum vero annuum vectigal ternorum ferme
aureo-

aureorum millium Lauretanæ Domui accessit, haud leue
subsidiū beniguitatis, cultusque diuini. Hæc autem fe-
re omnia, sub Pio Quinto Pontifice, superfluente pecu-
nia comparata. Adeo quod abunde dabatur pauperibus
ingenti foenore reddebat. Deum cum hominibus libe-
ralitate certare dices. Quin etiā Pius Dei Vicarius diui-
num pro virili parte consilium iuvit. Nunquam enim cu-
iusquam gratia, aut preces flectere eum potuere, ut vota
in Lauretanæ Domus emolumentum cedētia in alia pie-
tatis opera conuerteret, adeo fixum habebat, vnde ac-
cepta essent beneficia à vouentibus, inibi vota soluenda:
nec uspiam melius votiuia munera, quam in Lauretanæ
Domus ornamentis, & hospitalitate collocari.

Cœp. M.
Cœp. D.
Cœp. E.
Cœp. F.
Cœp. G.
Pij V. De-
cretum.

Pij Quinti, & aliorum Principum dona.

Cap. XVI.

NECE nullam Pius Pontifex sui erga Lauretanam Vir-
ginem meriti gratiam, ac mercedem retulit. Mi-
chaelem Bonellum Cardinalem Alexandrinum sororis fi-
lium graui, periculoisque implicitum morbo, iamque mor-
ti proximum dolens, B. Virginis Lauretanæ pro illo vota
fecit. haud frustra. Extemplo Pij Pontificis preces audi-
tæ, moribundo Cardinali salus reddita. Et Pontifex voti
compos celeritati diuini muneris pari religionis celerita-
te respondit. Ut primum Michael per valetudinem iter il-
lud exsequi potuit, eum ad Lauretanam Virginem misit,
recepit diuinitus salutis testem votiuo cum dono futurū.
Donum fuit aræ, & Sacerdotis præclara vestis argentea,
opere crispo, hoc insignius quod, & pro egregij Cárda-
nilis salute, & à Pio Pontifice mittebatur. Nec facile alias
plura Lauretum tam paucis annis Cardinalium munera
allata. Cardinalis Mantuani aræ ornatus ex veste Attali-
ca. Cardinalis S. Georgij ex eadem materia vestis sacer-.

Anna. Laut.
Rier.
Pij V. vota,
ac D.

Card. Ale-
xandrii D.

Card. Man-
tuani D.
Car. S. Geor-
gij D.

Bb dotalis.